

Norjan ja Ruotsin liikennejärjestelmäsuunnitelmat

Tuomo Suvanto

Liikenneneuvos

Liikennejärjestelmäpäivät 13.3.2013

Meld. St. 33

(2016–2017)

Melding til Stortinget

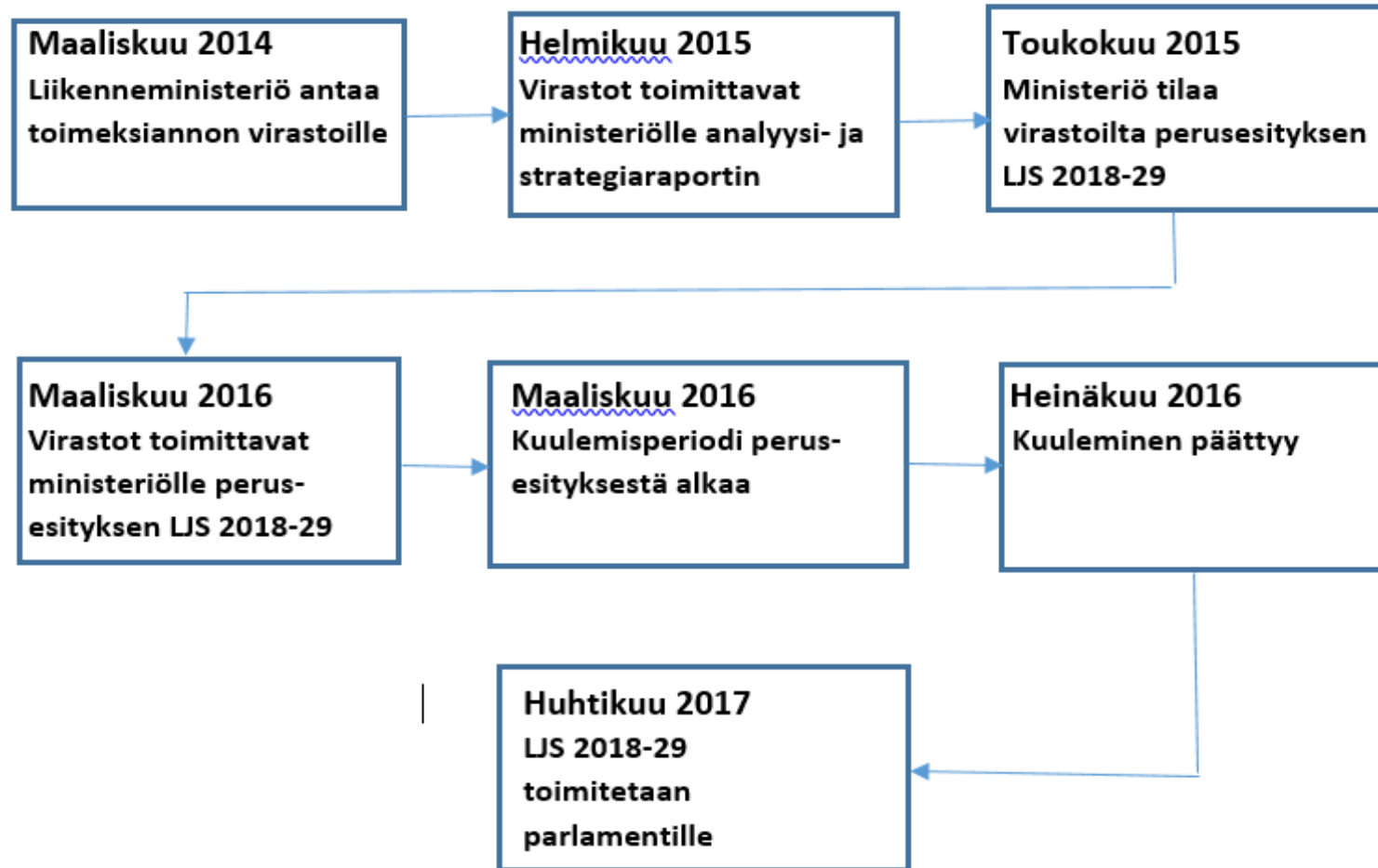
Nasjonal transportplan 2018–2029

Norja

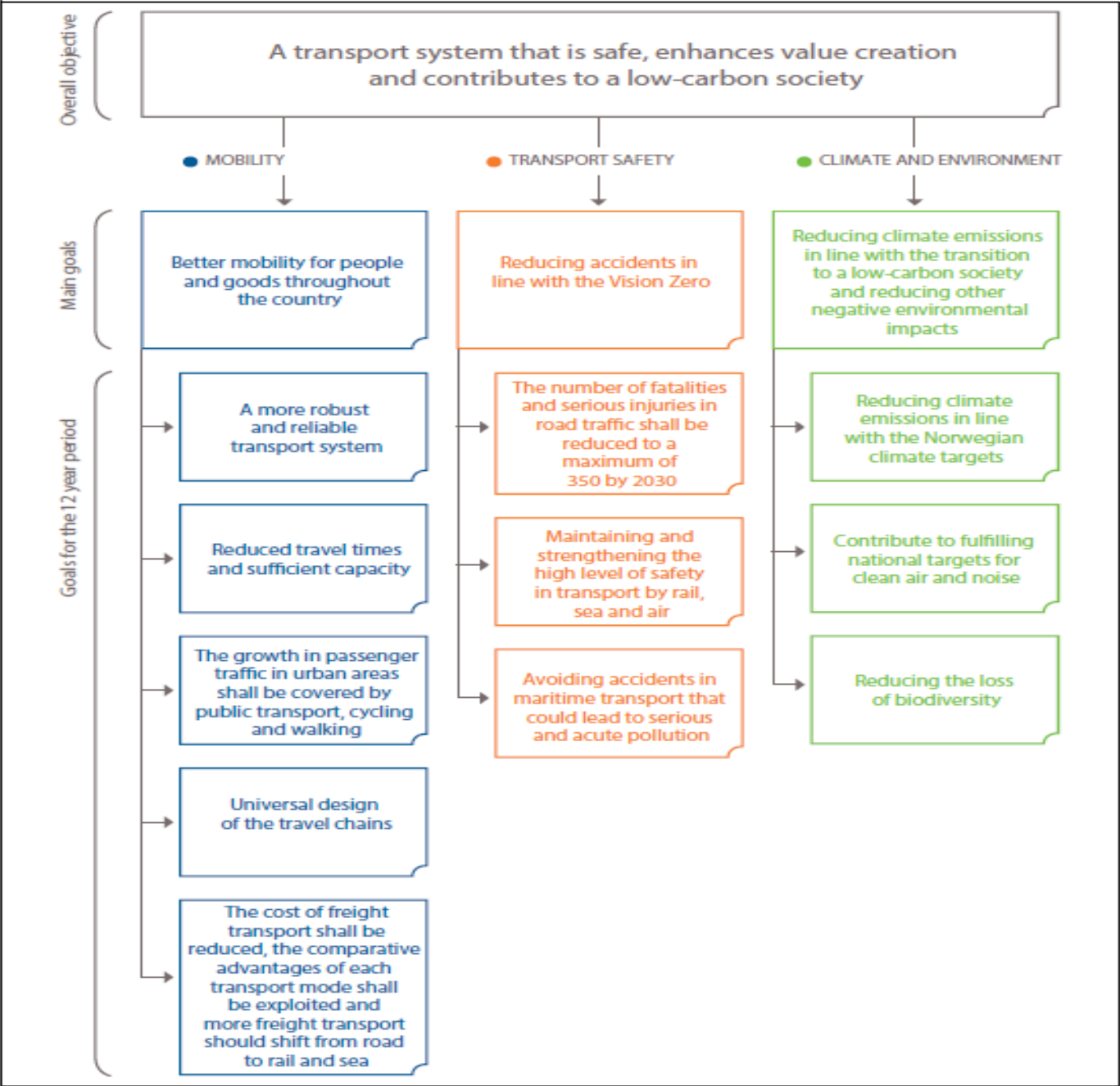
- Norjassa vuonna 2017: Nasjonal transportplan 2018-29 (NTP eli LJS)
- LJS annetaan parlamentille joka neljäs vuosi. Siinä asetetaan hallituksen pitkän aikavälin liikennepoliittiset tavoitteet ja strategiat. Järjestyksessään viides LJS, tarkastelukautta on laajennettu ensimmäisen kerran kymmenestä 12 vuoteen, antaa silti perspektiivin vuoteen 2050 asti.
- LJS:n avulla toteutetaan seuraavan 12 vuoden aikana liikennepolitiikan yleistavoitetta: Liikennejärjestelmä on turvallinen, tuottaa lisäarvoa ja edesauttaa siirtymistä vähähiiliseen yhteiskuntaan.
- Hallitus sopii rahoitusraamin koko 12 vuodelle ja ensimmäiselle 6 vuodelle yksityiskohtaisen rahoituksen (aiemmin 4 vuodelle), seuraavalla hallituksella on mahdollisuus muuttaa rahoitusta ja priorisointia
- Valmistelu kestää kolme vuotta, liikennehallinnon virastoilla keskeinen rooli valmistelussa

LJS:n 2018-29 suunnitteluprosessi Norjassa

Liikennepoliittiset tavoitteet ovat suunnitelman laatimisen keskeinen lähtökohta

- Liikennepoliittikan tavoitteet ovat olleet tärkeä perusta toimenpiteiden ja hankkeiden priorisoinnille.
- Tavoitteille on asetettu osatavoitteet ja mittarit
- Tavoitteena on saavuttaa tasapainoisesti kaikkia kolmea päätavoitetta.
- Resurssit kohdennettu siten, että ne edistävät kaikkia kolmea tavoitetta.

LJS:n sisältö

- 1. Johdanto ja yhteenveto**
- 2. Tiedonannon perusteet** (edellisen LJS:n toteutuminen, suunnitteluprosessi, kuulemisen tulokset)
- 3. Tulevaisuuden liikkuminen – Liikennejärjestelmä muutoksessa** (digitalisaatio, päästöt, uuden teknologian käyttö, liikenne-ennusteet, sääntely, T&K, tieverkolle-, rautatieliikenteelle, merenkululle ja lentoliikenteen tavoitteet)
- 4. Moderni ja tehokas liikennesektori** (virastouudistukset, suunnitteluprosessien uudistaminen yms.)
- 5. Taloudelliset resurssit ja kannattavuus** (Taloudelliset resurssit, LJS:n liikennepoliittiset tavoitteet, osatavoitteet ja mittarit, yhteiskuntataloudellinen kannattavuus, määrärahat eri liikennemuodoille)
- 6. Saavutettavuutta kaikille koko maassa** (saavutettavuus, esteettömyys, joukkoliikenne)
- 7. Lasten liikennejärjestelmäsuunnitelma**
- 8. Hyvä kaupunkien kasvu ja liikkuminen** (henkilöautomatkojen nollakasvutavoite suurimmilla kaupunkiseuduilla, MAL- ja kasvusopimukset, määrärahat)

LJS:n sisältö

9. Tavaraliikenne (liikennevirrat ja trendit, tavoitetaso kuljetusten siirtymiselle maanteiltä juna- ja merikuljetuksiin, tavaraliikennestrategia: saavutettavuus ja kustannukset, liikennemuotokohtaiset toimenpiteet)

10. Liikenneturvallisuus (liikenneturvallisuustavoitteet, nollavisio, liikennemuotokohtaiset tavoitteet)

11. Ilmasto ja ympäristö (päähaasteet, ilmastotavoitteiden saavuttaminen liikennesektorilla, luonnon monimuotoisuus ja vesiympäristö, puhdas ilma ja melu, maa-ala ja kulttuurikohteet)

12. Yhteiskuntaturvallisuus (suuronnettomuuksien välttäminen, onnettomuuksien vaikutusten vähentäminen, liikenteen luotettavuuden varmistaminen fyysisessä liikenteessä ja viestintäverkoissa)

13. Liikenneverkkojen investointiohjelma – korridorien priorisointi (investointiprojektit ja niiden ajoittaminen)

Mitä Norjan LJS sisältää poimintoja

- suunnittelukaudella käytetään varoja 933 mrd Nok (96 mrd €), 37 % enemmän kuin aiemmalla kaudella, keskim. 77 mrd Nok vuodessa (n. 8 mrd €/v)
- pääpaino nykyisen infran ylläpidossa ja parantamisessa
- panostusta joukkoliikenteeseen, pyöräilyyn ja kävelyyn
- valtio rahoittaa 50 % joukkoliikennehankkeista, joilla pyritään saavuttamaan neljässä kaupungissa henkilöautoliikenteen nollakasvu
- rautatieliikenteen rahoitukseen selvä lisäys
- solmukohtiin lisärahoitusta

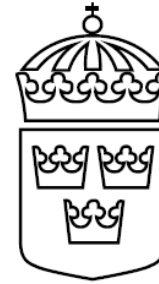
Uuden liikennejärjestelmäsuunnitelman 2022-33 valmistelu aloitettu Norjassa

- Valmisteluprosessi muuttuu oleellisesti, Liikenneministeriö (LM) ottaa hoitaakseen suunnitteluprosessin johtamisen (koordinointi yms. LM:lle)
- Läänien, suurimpien kaupunkien, kuntaliiton ja saamelaiskäräjien asemaan suunnittelussa vahvistetaan
- Uudessa mallissa LM antaa virastoille osatehtäviä eri teemoista, joilla on erityistä merkitystä LJS:lle, ensimmäinen tehtävä "Mer infrastruktur for pengene"
- Sidosryhmien mahdollisuuksia vaikuttaa suunnitelmaan lisätään

Ruotsi

Regeringens skrivelse 2017/18:278

Nationell planering för transportinfrastrukturen
2018–2029

Skr.
2017/18:278

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 14 juni 2018

Stefan Löfven

Tomas Eneroth
(Näringsdepartementet)

Liikennejärjestelmäsuunnitelman tausta

- Ruotsissa on laadittu valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma neljän vuoden välein 2010-2021, 2014-2025 ja 2018-2029
- Kukin hallitus ottaa kantaa siihen, mitä toimenpiteitä hallituskaudella toteutetaan
- Hallituskausittain tehdään päätös yleisistä strategisista suuntavalinnoista sekä päätös taloudellisista kehyksistä
- LJS:n lähtökohta on liikennepoliittisten tavoitteiden toteutuminen

Ruotsin liikennepoliittiset tavoitteet

ÖVERGRIPANDE MÅL:

Transportpolitikens mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet

FUNKTIONSMÅL:

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, dvs. likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov

HÄNSYNSMÅL:

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarigt samt bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och miljökvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.

Prosessi 1/3

2014

Selvitystyöryhmä (Sverigeförhandlingen)

- Nopeat junat, joukkoliikenteen lisääminen, asuntorakentaminen (sopimusneuvottelu, kustannusjako)

2015

Hallitus antoi Trafikverketille tehtäväksi laatia linjaukset LJS 2018-29 varten

- Kuinka liikennepoliittiset tavoitteet toteutuvat kolmessa eri vaihtoehdossa?
- 1. päätetyt linjaukset, 2. päätetyt linjaukset + lisätoimina polttoaineveron korotus ja km-vero raskaalle liikenteelle, 3. päätetyt linjaukset + ohjauskeinoja ja toimenpiteitä vähentää CO2 päästöjä kustannustehokkaasti
- Rahoitustaso 12 vuodelle 522 miljardia kruunua
- Kehittämisinvestointien tarkastelu +/- 15 %:n rahoituksella nykytasosta
- Millaisella perusväylänpidon rahoituksella voidaan säilyttää nykytasaisen liikennejärjestelmän toimivuus? Uusien investointien aiheuttamat kunnossapitokustannukset.
- Kuinka paljon määrärahoja tulee korottaa, jotta korjausvelka voitaisiin poistaa?
- Läänit tekivät samaan aikaan omat liikennejärjestelmäanalyysinsä
- alustava suunnitelma lausunnoille

Prosessi 2/3

2016

Trafikverketin esitys helmikuussa

- Trafikverket totesi, että vaihtoehtojen ero vähäinen
- Jos määrärahat pysyvät nykytasolla Trafikverket priorisoi perusväylänpitoa, vähäiset mahdollisuudet uusiin investointeihin
- Infrastruktuuri-investoinneilla marginaalinen vaikutus kasvihuonekaasujen vähenemiseen

Laaja sidosryhmäkäsittely

Hallituksen esitys ja Riksdagenin päätös linjauksista ja rahoitusraameista lokakuussa

- Määrärahataso 2018-2019 on 622,5 miljardia kruunua, josta 335,5 mrd kr liikennejärjestelmän kehittämiseen (36,6 mrd. kr lääneille), 289 mrd. kr perusväylänpitoon
- Lisärahoitusta rata-, ruuhka- yms. maksuista noin 80 mrd. kr eli suunnittelukaudelle käytettävissä noin 700 miljardia kruunua
- varsinaisten toimenpiteiden suunnittelu alkaa eli toimenpiteet priorisoidaan

Prosessi 3/3

2017

Sidosryhmäkeskustelut

Trafikverketin esitys liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi 2018-29 elokuussa

– tarkat suunnitelmat

Lausuntokierros marraskuun loppuun

2018

Trafikverketin lopullinen esitys liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi 2018-29 tammikuu

Läänien esitys läänien suunnitelmiksi tammikuu

Hallituksen päätös toukokuu

Hallituksen esitys Riksdagenille kesäkuu ja hyväksyntä lokakuu

Mitä Ruotsin LJS sisältää poimintoja

- Kokonaispanostus 700 mrd. kruunua (58 mrd. kr/v = 5,4 mrd. eur/v)
- Perusväylänpidon rahoitusta priorisoitu
- Historiallinen satsaus rautatieliikenteeseen (32 %:n lisäys), 77 % investointirahoista rautatieliikenteen kehittämiseen
- Suurin osa kehittämishankkeista jo aiemmissa LJS:ssa päätettyjä
- Teiden ja rautatieliikenteen ylläpitomäärärahoja lisätty
- Pieniä parantamishankkeita lisätään
- Sverigeförhandlingenin sopimukseen 4 mrd. kr
- 12 miljardia kr kaupunkien ympäristösopimukseen (joukkoliikenne, pyöräily yms.)

Olisiko Norjasta ja Ruotsista jotain opittavaa Suomeen?

- Liikennepoliittisista tavoitteista lähteminen
- Valmistelun resurssit
- Laaja sidosryhmätyöskentely
- Alhaalta ylöspäin (puutteet vs. tavoitteet > määrärahatarve)
- Alueellinen liikennejärjestelmätyö samaan aikaan kuin VLJS:n kanssa